

Èlìjà—Nọ́nbà Kẹ̀ta

E jẹ́ kí a mọ̀ ọ́

Jeff Pippenger

2023-09-29

Ó sì sẹ̀ ní àkókò tí a nínú rú ebo irúbo alẹ̀, pé wòlì Èlìjà sún mọ̀lẹ̀, ó sì wí pé, Olúwa Ọ̀lórún Abrahamu, Isaaki, àti ti Israẹ̀li, jẹ́ kí a mọ̀ lóní pé iwọ̀ ni Ọ̀lórún ní Israẹ̀li, àti pé èmi ni iránsẹ̀ rẹ̀, àti pé mo ti ẹ̀ gbogbo nńkan wọ̀nyí gẹ́gẹ́ bí ọ̀rọ̀ rẹ̀. 1 Ọ̀ba 18:36.

A ti n ẹ̀ idánimọ̀ àwọn àbùdá Elijah gẹ́gẹ́ bí àmì. Ọ̀kan nínú àwọn àbùdá wọ̀nyí ni pé iṣẹ́-iránsẹ̀ àti ihìn-iṣẹ́ Elijah, Johanu Oníbatisí, àti William Miller jẹ́ irinṣẹ́ idájọ̀. Olúwa ló ihìn-iṣẹ́ wọn láti dán àwọn itàn wọn tí ó bá yẹ̀ wò. Jesu so pé bí Ọ̀un kò bá ti wá, àwọn Júú aláríyànjíyàn náà kì yóò ní ẹ̀ṣẹ̀.

Bí èmi kò bá ti wá sọ̀rọ̀ fún wọn, wọn kì bá ní ẹ̀ṣẹ̀: sùgbọ̀n nísinsin yíi wọn kò ní àwáwí kankan fún ẹ̀ṣẹ̀ wọn. Johanu 15:22.

Eṣẹ̀kieli fi ilàna kan náà hàn fún àwọn Júú oníjàmbá nínú itàn rẹ̀.

Nítórí wọn jẹ́ omọ̀ aláitẹ̀wọ̀gbà àti aláilẹ̀yà ọ̀kàn. Èmi sì rán ọ̀ sí ọ̀dọ̀ wọn; iwọ̀ yóò sì wí fún wọn pé, Báyií ni Olúwa Ọ̀lórún wí. Àwọn náà, bóyá wọn yóò gbọ̀, tàbí bóyá wọn yóò kò láti gbọ̀, (nítórí ilé ọ̀lọ̀tẹ̀ ni wọn,) sùgbọ̀n wọn yóò mọ̀ pé wòlì kan ti wá láàárín wọn. Ezekieli 2:4, 5.

Àmì iṣàpẹ̀rẹ̀ Elijah ní ipa rẹ̀ gẹ́gẹ́ bí irinṣẹ́ idájọ̀.

“Àwọn tí wọn n kópa nínú ikéde iránsẹ̀ àngẹ̀li kẹ̀ta n sàwárí Ìwé Mímọ̀ gẹ́gẹ́ bí ètò kan náà tí Bàbá Miller gbà. Nínú ìwé kékeré tí a pe ní Views of the Prophecies and Prophetic Chronology, Bàbá Miller fi àwọn òfin wọ̀nyí hàn, tí ó rọ̀rùn sùgbọ̀n tí ó ní imọ̀, tí ó sì ẹ̀ pàtàkì fún ikẹ̀kọ̀ọ̀ àti itumọ̀ Bíbẹ̀li:”

“1. Gbogbo ọ̀rọ̀ gbọ̀dọ̀ ní itọ̀kasí rẹ̀ tó yẹ̀ sí kókó-ọ̀rọ̀ tí a gbé kalẹ̀ nínú Bíbẹ̀li; 2. Gbogbo Ìwé Mímọ̀ jẹ́ dandan, a sì lè lóye rẹ̀ nípasẹ̀ ifaradà nínú lílo ara eni àti èkọ̀ pẹ̀lú imúrasílẹ̀; 3. Kò sí ohun kankan tí a ti fihàn nínú Ìwé Mímọ̀ tí a lè tàbí tí a ó fi pamọ̀ kúrò lódò àwọn tí n béèrè ní igbàgbọ̀, láìṣe iyéméjì; 4. Láti lóye èkọ̀ igbàgbọ̀, kó gbogbo àwọn ẹ̀ṣẹ̀ Ìwé Mímọ̀ jọ̀ lórí kókó-ọ̀rọ̀ tí o fẹ̀ mọ̀, léyìn náà sì jẹ́ kí gbogbo ọ̀rọ̀ ní agbára rẹ̀ tó yẹ̀; bí o bá sì lè dá èrò itumọ̀ rẹ̀ kalẹ̀ láìsí àtakò kankan, iwọ̀ kò lè wá nínú àṣiṣe; 5. Ìwé Mímọ̀ gbọ̀dọ̀ jẹ́ olùṣàlàyé ara rẹ̀ fúnra rẹ̀, nítórí pé ọ̀un ni òfin fún ara rẹ̀. Bí mo bá gbára lé olùkọ̀ kan láti túmọ̀ ọ̀ fún mi, tí ó sì bá n fọ̀júfura lórí itumọ̀ rẹ̀, tàbí tí ó fẹ̀ kí ó rí bẹ̀ nítórí èkọ̀ isin ipínlẹ̀ egbẹ̀ rẹ̀, tàbí kí a lè ka a sí ọ̀lọ̀gbón, nígbà náà ifọ̀júfura rẹ̀, ifẹ̀ rẹ̀, èkọ̀ igbàgbọ̀ rẹ̀, tàbí ọ̀gbón rẹ̀ ni yóò jẹ́ òfin fún mi, kì í ẹ̀ Bíbẹ̀li.”

“Èyí tó wá lókè jẹ́ apá kan nínú àwọn òfin wọ̀nyí; àti nínú ikẹ̀kọ̀ọ̀ wa ti Bíbẹ̀li, gbogbo wa yóò ẹ̀ rere bí a bá fetí sí àwọn ilàna tí a gbé kalẹ̀.

“Igbàgbò tòótó ni a fi Ìwé Mímọ kalẹ̀ gẹ̀gẹ̀ bí ipilẹ̀; sùgbọ̀n Sátàni n lo ọ̀pọ̀lopọ̀ ogbọ̀n àti ọ̀nà láti yí Ìwé Mímọ̀ padà kúrò nínú itumọ̀ rẹ̀, kí ó sì mú àṣìṣe wọlé, nítorí nàà a nílò iṣọ̀ra nílá bí ẹ̀nikẹ̀ni bá fẹ̀ mọ̀ ohun tí wọ̀n n kọ̀ lóòótó. Ọ̀kàn lára àwọ̀n ẹ̀tàn nílá ti àkókò yìi ni láti fi ara púpọ̀ sí imọ̀lára, àti láti pe ara ẹ̀ni ní olóòótó nígbà tí a n foju kọ̀ àwọ̀n gbólóhùn tí ó ẹ̀ kedere nínú ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run nítorí pé ọ̀rọ̀ nàà kò bá imọ̀lára mu. Ọ̀pọ̀ ẹ̀niyàn kò ní ipilẹ̀ kankan fún igbàgbò wọ̀n bí kò ẹ̀ imọ̀lára. Èsìn wọ̀n wà nínú ibínúkún ọ̀kàn; nígbà tí ẹ̀yí bá dọ́pin, igbàgbò wọ̀n á lo. Imọ̀lára lẹ̀ jẹ̀ iyàngbò, sùgbọ̀n ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run ni àlikámà. Àti pé, ‘kí ni,’ ni wòlú nàà wí, ‘iyàngbò sí àlikámà?’”

“A kì yóò dá ẹ̀nikẹ̀ni lẹ̀bi nítorí pé kò feti sí imọ̀lẹ̀ àti imọ̀ tí kò ní rí, tí kò sì lè rí gbà. Sùgbọ̀n ọ̀pọ̀ ẹ̀niyàn kò láti gbọ̀ràn sí òtítító tí a fi hàn wọ̀n láti ọ̀dọ̀ àwọ̀n aṣojú Kristi, nítorí pé wọ̀n fẹ̀ bá iwọ̀n ayé mu; òtítító nàà tí ó ti dé imọ̀ye wọ̀n, imọ̀lẹ̀ nàà tí ó ti tàn sínú ọ̀kàn wọ̀n, ni yóò dá wọ̀n lẹ̀bi ní Ìdájọ̀. Ní àwọ̀n ojọ̀ ikeyin wọ̀nyí a ní ikójopọ̀ imọ̀lẹ̀ tí ó ti n tàn jákèjádò gbogbo àwọ̀n igbà, a ó sì mú wa ní ojùṣe gẹ̀gẹ̀ bí ẹ̀yí nàà. Ọ̀nà iwà-mímọ̀ kò dọ̀gba pẹ̀lú ayé; ọ̀nà tí a gbé sókè ni. Bí a bá n rìn ní ọ̀nà yìi, bí a bá sì n sáré ní ọ̀nà àwọ̀n òfin Olúwa, a ó rí i pé ‘ọ̀nà àwọ̀n olódodo dàbí imọ̀lẹ̀ tí n tàn, tí n túbọ̀ mọ̀ sí i títi di ojọ̀ pípé.’” Review and Herald, November 25, 1884.

A kì í ẹ̀ se pé “a dá wa lẹ̀bi nítorí àifetisilẹ̀ sí imọ̀lẹ̀ àti imọ̀ tí” a “kò ní rí gbà rí, tí” a sì “kò lè rí gbà.” Apá pàtàkì nínú ọ̀rọ̀ yìi ni ifihàn nàà pé “kò lè rí gbà.” Èlìjà, Jòhànù àti Miller dúró gẹ̀gẹ̀ bí imọ̀lẹ̀ fún àwọ̀n iran tirẹ̀-tirẹ̀, iyẹn imọ̀lẹ̀ tí a lè rí gbà. Ìwàláàyè iránsẹ̀ wọ̀n mú aṣọ̀ ibòjú ohun tí a mọ̀ lónà òfin ní Orilẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà sí “plausible deniability” kúrò. Iránsẹ̀ Èlìjà nínú iran èyíkẹ́yí níbi tí a bá ti fihàn án yọ̀ gbogbo “plausible deniability” kúrò, nípa bẹ̀ ọ̀ di gbogbo iran nàà mú ní ojùṣe fún imọ̀lẹ̀ tí a n gbé kalẹ̀ nígbà nàà.

“Ègbọ̀n mi ọ̀kùnrin sọ̀ nígbà kan pé òun kì yóò gbọ̀ ohunkóhun nípa ẹ̀kọ̀ tí àwa di mú, nítorí ibẹ̀rù pé kí a lè dá a lójú. Kò ní wá sí àwọ̀n ipadé, tàbí kí ó tẹ̀tí sí àwọ̀n iwàásù; sùgbọ̀n lẹ̀yin nàà ó jẹ̀wọ̀ pé ó rí i pé òun jẹ̀bi gẹ̀gẹ̀ bí ẹ̀ni pé òun ti gbọ̀ wọ̀n. Ọ̀lọ̀run ti fún un ní ànfàní láti mọ̀ òtítító, Òun yóò sì dì í mú gẹ̀gẹ̀ bí onídájọ̀ nítorí ànfàní yìi. Ọ̀pọ̀lopọ̀ wà lááárín wa tí wọ̀n ní ikànsí sí àwọ̀n ẹ̀kọ̀ tí a n jíròrò bá yìi. Wọ̀n kì í wá láti gbọ̀, wọ̀n kì í fi ifarabalẹ̀ yẹ̀wò, sùgbọ̀n wọ̀n n gbé àwọ̀n àtakò wọ̀n kalẹ̀ nínú òkùnkùn. Inú wọ̀n dùn pátápátá pẹ̀lú ipò wọ̀n. ‘Ìwọ̀ wí pé, Èmi ọ̀lọ̀rọ̀ ni, mo sì ní ọ̀rọ̀ pọ̀, mi ò sì nílò ohunkóhun; iwọ̀ kò sì mọ̀ pé iwọ̀ ni aláilááánú, àti akúnlékún ibànújẹ̀, àti talakà, àti afọ̀jú, àti ihòhò: mo gba ọ̀ ní imọ̀ràn láti rà wúra lódò mi tí a ti dán nínú iná wò, kí iwọ̀ lè jẹ̀ ọ̀lọ̀rọ̀; àti aṣọ̀ funfun, kí a lè fi wọ̀ ọ̀, kí ojú ti ihòhò rẹ̀ má bàa hàn; kí o sì fi oogun ojú yà ojú rẹ̀, kí iwọ̀ lè ríran. Gbogbo àwọ̀n tí mo fẹ̀ràn, èmi máa n bá wí, mo sì máa n tọ̀ wọ̀n sọ̀nà pẹ̀lú ibáwí: nítorí nàà, ní itara, kí o sì ronúpiwàdà’ (Ifihàn 3:17–19).”

“Ìwé Mímọ̀ yìi kan àwọ̀n tí n gbé lábẹ̀ irò ihinrere nàà, sùgbọ̀n tí wọ̀n kò ní wá láti gbọ̀ ọ̀. Báwo ni ẹ̀yin ẹ̀ se mọ̀ pé Olúwa kò fi àwọ̀n ẹ̀rì tuntun ti òtítító Rẹ̀ hàn, ní fifi í sí ipò tuntun kan, kí ọ̀nà Olúwa lè jẹ̀ àtúnṣe? Ètò wo ni ẹ̀ ti n pẹ̀te kí imọ̀lẹ̀ tuntun lè wọ̀ inú àwọ̀n ipò àwọ̀n ẹ̀niyàn Ọ̀lọ̀run? Èrì wo ni ẹ̀ ní pé Ọ̀lọ̀run kò fi imọ̀lẹ̀ ránsẹ̀ sí àwọ̀n ọ̀mọ̀ Rẹ̀? Gbogbo igbẹ̀kẹ̀lé ara ẹ̀ni, igbẹ̀raga ara ẹ̀ni, àti igbẹ̀raga èrò gbọ̀dọ̀ jẹ̀ kíkúrò. A gbọ̀dọ̀ wá sí ẹ̀sẹ̀ Jèsù, kí a sì kọ̀ láti ọ̀dọ̀ Rẹ̀, Ẹ̀ni tí ó jẹ̀ onírẹ̀lẹ̀ àti oníwòntúnwònsi ní ọ̀kàn. Jèsù kò kọ̀ àwọ̀n ọ̀mọ̀-ẹ̀yin Rẹ̀ bí àwọ̀n rábi ẹ̀ se kọ̀ tiwọ̀n. Ọ̀pọ̀ nínú àwọ̀n Júù wá, wọ̀n sì feti silẹ̀ bí Kristi ti n sí àwọ̀n àṣírí igbàlà payá,

sùgbón wọn kò wá láti kọ̀ èkọ̀; wọn wá láti Ẹ̀ríwísí, láti mú Un ní àìbámu kan, kí wọn lè ní ohun kan tí wọn yóò fi mú kí àwọn ènìyàn ní ifarapa sí i. Wọn tẹ̀lórùn pẹ̀lú ìmò wọn, sùgbón àwọn omọ̀ Olórùn gbọ̀dò mọ̀ ohùn Olùṣọ̀-àgùntàn Tòótó. Ẹ̀ kí í ẹ̀ àkókò bá yí tí yóò yẹ gan-an kí a gbààwẹ̀, kí a sì gbàdúra níwájú Olórùn? A wà nínú ewu iyàtò, a wà nínú ewu gbígba ègbẹ̀ lóri òràn kan tí a n jiyàn lé lóri; ẹ̀ kò yẹ kí a fi tókàntókàn wá Olórùn, pẹ̀lú irẹ̀lẹ̀ okàn, kí a lè mọ̀ ohun tí í ẹ̀ òtító?” Selected Messages, iwé 1, 413.

Àwọn tí n sojú fún irántí Elijah jẹ́ irinṣẹ́ idájó nínú ilàna iwènùmọ̀ kan tí n pèsè ọ̀nà fún ojìṣẹ́ májẹmú láti wẹ́ tẹ́npìlì mọ̀. Nígbà tí a bá n ẹ̀ ẹ̀ iwènùmọ̀ tẹ́npìlì, ìmọ̀lẹ̀ òtító isinsin yí ni a n fi hàn. Bí a kò bá fi í hàn, àwọn tí Kristi wà, tí ó sì tún wà, láti wẹ́ mọ̀, yóò máa pa aṣọ̀ àwọn-ara Laodicea wọn mọ́ra nínú itan ara ẹ̀ni. Elijah jẹ́ ààmì iṣẹ́-iranṣẹ́ kan tí n gbé òtító kalẹ̀ gégé bí irinṣẹ́ idájó. Ìdí niyẹn tí a fi jẹ́ kó yé wa pé àwọn tí wọn kọ̀ irántí Johanu Oníbatisimu kò lè rí èrè kankan gbà láti inú èkọ̀ Jesu.

“A tọ́ka mi padà sí ikéde ibò wá àkókò Kristi. A rán Johanu ní ẹ̀mí àti agbára Elijah láti pèsè ọ̀nà fún Jesu. Àwọn tí wọn kọ̀ ẹ̀rí Johanu kò rí ànfaàní kankan nínú àwọn èkọ̀ Jesu.” Early Writings, 258.

Nínú àwọn itàn àṣotélé tí n fi iwènùmọ̀ àwọn ènìyàn Olórùn hàn gégé bí àpẹ̀rẹ̀, a ti tú iranṣẹ́ òtító isinsin yí sílẹ̀, èyí tí n di iran náà lójúṣe fún yíyan òkùnkùn tàbí ìmọ̀lẹ̀.

Sùgbón iwọ̀, Dániẹ̀lì, pa ọ̀rọ̀ náà mọ̀, kí o sì di iwé náà lédè, tí tí di àkókò ọ̀pin: ọ̀pọ̀ yóò máa sáre lọ síhìn-ín-sòhùn-ún, ìmò yóò sì pọ̀ sí i... Ó sì wí pé, Maa lọ ní ọ̀nà re, Dániẹ̀lì: nítorí a ti pa ọ̀rọ̀ náà mọ̀, a sì ti di í lédè tí tí di àkókò ọ̀pin. Ọ̀pọ̀ yóò di mímọ̀, a ó sì sọ̀ wọn di funfun, a ó sì dán wọn wò; sùgbón àwọn ènìyàn búburú yóò máa hùwà búburú: kò sì sí ẹ̀ni kankan nínú àwọn ènìyàn búburú tí yóò yé e; sùgbón àwọn ológbón yóò yé e. Dániẹ̀lì 12:4, 9, 10.

Àwọn tí n sojú iranṣẹ́ Élijà fún iran tirẹ̀ kòòkan ni Kristi fi dá mọ̀ gégé bí aṣojú Rẹ̀, kí Ó lè lò wọn gégé bí irinṣẹ́ idájó. Èyí ni Élijà n fi hàn nígbà tí ó wí pé, “kí a lè mọ̀ lónií pé iwọ̀ ni Olórùn ní Israẹ̀lì, àti pé ẹ̀mí ni iranṣẹ́ re, àti pé mo ti ẹ̀ gbogbo nṁkan wònyí gégé bí ọ̀rọ̀ re.”

A tún fi òtító yí hàn pẹ̀lú láti ọ̀dò Jésù nípa Johanu Oníbatisíti.

Nígbà tí wọn sì n lọ, Jésù bèrẹ̀ sí í sọ̀ fún àwọn ọ̀pọ̀ ènìyàn nípa Jòhánù pé, Kí ni ẹ̀yin jáde lọ sí aginjù láti wò? Ègún tí afẹ́fẹ́ n mi bí? Sùgbón kí ni ẹ̀yin jáde lọ láti wò? Okùnrin kan tí wọ̀ aṣọ̀ ríro? Kíyèsì i, àwọn tí n wọ̀ aṣọ̀ ríro wà ní ilé àwọn ọ̀ba. Sùgbón kí ni ẹ̀yin jáde lọ láti wò? Wòlù kan bí? Bée ni, mo sọ̀ fún yín, àti ẹ̀ni tí ó ju wòlù lọ. Nítorí èyí ni ẹ̀ni náà, nípa ẹ̀ni tí a ti kọ̀ ọ̀ pé, Wò ó, mo n rán iranṣẹ́ mi sáájú ojú re, ẹ̀ni tí yóò tún ọ̀nà re ẹ̀ níwájú re. Mátiù 11:7–10.

Johanu ju wòlù ju wòlù lọ, ó sì jẹ́ irinṣẹ́ idájó; a sì fi iṣẹ́-iranṣẹ́ rẹ̀ hàn gbangba fún iran rẹ̀, nítorí wọn ti jáde lọ sí aginjù láti rí i, gégé bí ó ti dájú pé gbogbo Ísírẹ̀lì wá sí Kámẹ̀lì nípasẹ̀ àṣẹ̀ Áhábù. William Miller lóye ibísí ìmò tí a sí sílẹ̀ ní ọ̀dún 1798. Ó sàpẹ̀rẹ̀ àwọn tí n sáre kiri nínú Ọ̀rọ̀ Olórùn bí ìmò náà ẹ̀ n pọ̀ sí i. Ìhìnrere rẹ̀ dá lóri àkókò àṣotélé, àti ní ọ̀dún 1840 a fi ìhìnrere àti iṣẹ́-iranṣẹ́ rẹ̀ síwájú iran rẹ̀ ní ọ̀nà bètẹ̀ tí gbogbo ayé Pùròtẹ̀sítàntì n wò láti rí i bóyá ọ̀nà iṣẹ́ rẹ̀ yóò síṣẹ́. Nígbà tí a fi í múlẹ̀, a gbé ìhìnrere rẹ̀ káàkiri ayé.

“Ní ọdún 1840, ìmúṣe àṣoṭelẹ̀ m̀ìràn tí ó ṣe pàtàkì gan-an mú ìfẹ́-inú tí ó tàn kálẹ̀ gbòòrò wá. Ní ọdún méjì ṣáájú èyí, Josiah Litch, ọ̀kan lára àwọn olùjẹrìí aṣáájú tí n wàásù ipadàbò kejì, te itúmọ̀ Ìfihàn 9 jáde, níbi tí ó ti sọ tẹ̀lẹ̀ iṣubú Ìjọba Ottoman. Gégé bí iṣírò rẹ̀, agbára yìí ni a ó bi ṣubú... ní ojú 11 Oṣù Kejo, 1840, nígbà tí a lè retí pé agbára Ottoman ní Constantinople yóò fọ̀. Èmi sì gbà pé a ó rí i pé bẹ̀ ni yóò rí.”

“Ní àkókò gangan tí a ti sọ tẹ̀lẹ̀, Tòkì, nípasẹ̀ àwọn aṣojú rẹ̀, gba ààbò lábẹ̀ agbára àwọn orilẹ̀-èdè alájoṣepọ̀ Yúróòpù, báyii sì ni ó fi ara rẹ̀ sí abẹ̀ iṣákóso àwọn orilẹ̀-èdè Kristeni. Ìṣelẹ̀ náà mú àṣoṭelẹ̀ náà ṣe ní pípé. Nígbà tí a mò ọ̀, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn ní idánilójú nípa òtítọ̀ àwọn ilàna itumọ̀ àṣoṭelẹ̀ tí Miller àti àwọn alábaákégbẹ̀ rẹ̀ ti gbà, a sì fi isúná alágbayanu kún iṣisẹ̀ adventi náà. Àwọn ọ̀kúnrin onímọ̀ àti ipò gíga darapọ̀ mó Miller, ní iwàásù àti ní títẹ̀ àwọn èrò rẹ̀ jáde, àti láti ọdún 1840 sí 1844 iṣẹ̀ náà gbòòrò kánkán.” The Great Controversy, 334, 335.

Látọ̀dún “1840 títí dé 1844” n ṣàpeṣe itàn àwọn “àrá méje” inú Ìfihàn orí kẹwàá. Nínú itàn náà ni a ti bẹ̀rẹ̀ ilàna iwènùmọ̀ kan tí a sojú rẹ̀ nínú Málàkì orí kẹta, àti nínú iwènùmọ̀ ténipilì méjèjì ti Kristi. Ilàna iwènùmọ̀ náà jẹ̀ ilàna idánwò tí n lọ síwájú diédíe, tí a dá lóri ọ̀ye Miller nípa ilàna ojú kan fún ọdún kan. Àwọn tí n sojú iṣẹ̀ iránṣẹ̀ Èlìjà n pèsè ọ̀nà sílẹ̀ fún ojìṣẹ̀ májẹmú láti wá sí ténipilì Rẹ̀ lójijì, wọn sì jẹ̀ àmì irinṣẹ̀ idájọ̀ kan tí ojìṣẹ̀ májẹmú n ló láti gba àwọn tí wọn yàn òkunkun dípọ̀ imọ̀lẹ̀ kúrò.

Èmi nítòótọ̀ fi omi ṣe iribomi fún yín sí irònúpìwàdà: ṣùgbón ẹni tí n bọ̀ léyìn mi lágbara ju mí lọ, ẹni tí ẹmi kò yẹ̀ láti gbé bàtà rẹ̀: ọ̀un yóò fi Èmí Mímọ̀ àti iná ṣe iribomi fún yín: Ẹni tí àfẹ̀rẹ̀ wà ní ọ̀wọ̀ rẹ̀, yóò sì fọ̀ ilẹ̀ ipakà rẹ̀ mó tán pátápátá, yóò sì kó àlikámà rẹ̀ jọ̀ sínú àká; ṣùgbón yóò fi iná tí a kò lè pa sun iyàngbò run. Matteu 3:11, 12.

Ní ojú Kristi tí a ṣàfihàn nínú Jòhánù 6:66, ó pàdánù ọ̀mọ̀-èyìn púpọ̀ ju nígbà m̀ìràn lọ. Nínú Ìfẹ̀ Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ Àwọn Àkókò, níbi tí a ti ṣàlàyẹ̀ ipínrọ̀ yìí nínú Jòhánù, ọ̀nà ilò àfihàn àṣoṭelẹ̀ ni gan-an jẹ̀ idí tí àwọn ọ̀mọ̀-èyìn fi kúrò. Wọn kò lè lóye pé ohun gidi n sojú ohun ti ẹ̀mí; gégé bí aposteli Pọ̀lù sì ti sọ, ohun gidi ni ó kọ̀kọ̀ wá ṣáájú ohun ti ẹ̀mí.

Nítorí náà ni a ti kọ̀ ọ̀ pé, A dá Ádámù èniyàn àkókọ̀ di ọ̀kan aláàyẹ̀; Ádámù ikẹyìn sì di ẹ̀mí amúniyẹ̀. Ṣùgbón kí í ṣe èyí tí í ṣe ti ẹ̀mí ni ó kọ̀kọ̀ wà, bí kò ṣe èyí tí í ṣe ti ẹ̀dà; léyìn náà ni èyí tí í ṣe ti ẹ̀mí. 1 Kòrinti 15:45, 46.

Ní àifẹ̀, àti nítorí náà ní àilágbára, àwọn Júù kò láti lóye Kristi nígbà tí Ó fi hàn pé Ọ̀un ni búrẹ̀dì ọ̀run tí ó yẹ̀ kí a jẹ̀. Àṣà àti iṣe àtọ̀wọ̀dọ̀wọ̀ gba agbára lóri ọ̀nà iṣe tí Kristi fúnra Rẹ̀ gbé kalẹ̀. Ní ti itàn yìí, Sister White kọ̀ ọ̀ sílẹ̀ pé:

“Nípa ibáwí gbangba ti àìgbàgbọ̀ wọn, a tún mú kí àwọn ọ̀mọ̀-èyìn wònyí jìnnà sí Jesu sí i. Inú wọn bàjẹ̀ gidigidi, wọn sì fẹ̀ pa Olùgbàlà náà lára, kí wọn sì tẹ̀ ikà àwọn Farisi lórùn; wọn yí èyìn wọn sí i, wọn sì fi ikóriira sílẹ̀ kúrò lódọ̀ rẹ̀. Wọn ti ṣe yíyàn wọn, wọn ti mú irísi láini ẹ̀mí, ikorè láini ẹ̀gbón inú rẹ̀. A kò tún yí ipinnu wọn padà láéláé léyìn náà; nítorí wọn kò tún bá Jesu rìn mó.”

“‘Afẹ̀fẹ̀ ifọ̀ka Rẹ̀ wà ní ọ̀wọ̀ Rẹ̀, yóò sì fọ̀ ilẹ̀ ipakà Rẹ̀ mó pátápátá, yóò sì kó àlikámà Rẹ̀ sínú àká.’ Mátìù 3:12. Èyí jẹ̀ ọ̀kan lára àwọn àkókò iwènùmọ̀. Nípa ọ̀rò òtítọ̀, a n ya iyàngbò kúrò lódọ̀ àlikámà. Nítorí pé wọn kún fún asán ju, wọn sì kún fún idáláre ara-ẹni ju láti gba ibáwí,

won si ni ife si ayé ju láti gba igbésí-ayé irelè, ọ̀pọ̀lopọ̀ yí padà kúrò lódò Jesu. Ọ̀pọ̀ èniyàn sì n se ohun kan nàà. A n dán àwon ọ̀kàn wò lónì gégé bí a ti dán àwon ọ̀mọ-ẹ̀yìn wònyen wò nínú sínágógù ní Kapernaumu. Nígbà tí a bá mú òtító dé inú ọ̀kàn, won rí i pé igbésí-ayé won kò bá ife Ọ̀lórún mu. Won rí àìní iyípadà pátápátá nínú ara won; sùgbón won kò fẹ̀ gbé isẹ̀ ikó-silẹ̀ ara nàà ró. Nítorí nàà, inú bí won nígbà tí a bá tú èsẹ̀ won síta. Won fi ibínú àti ikùnsínú lọ, gégé bí àwon ọ̀mọ-ẹ̀yìn nàà ti fi Jesu sílẹ̀, tí won n ráhùn pé, ‘Ọ̀rò líle ni èyí; ta ni ó lè gbọ́ o?’”
The Desire of Ages, 392.

Ọ̀jísẹ̀ májẹmú ti Máláki ni ó fi iná wẹ̀ àwon ọ̀mọ̀ Léfi kúrò nínú àimọ̀. Ó n fọ̀ ilẹ̀ ipakà rẹ̀ mọ̀ pátápátá, ní fífí àlikámà yà kúrò lódò iyàngbò. Pẹ̀lú àfẹ́fẹ́ ni ó fi n se isẹ̀ yí. Àfẹ́fẹ́ nàà ni ó n mú iyapa nàà sẹ̀, àti pé àfẹ́fẹ́ nàà ni ihinrere òtító isinsin yí fún itàn kálukú níbi tí Ó ti n wẹ̀ àwon ọ̀mọ̀ Léfi kúrò nínú àimọ̀. Àfẹ́fẹ́ nàà ni ihinrere àti àwon ọ̀jísẹ̀ Èlìjà, àwon tí won dúró gégé bí irinsẹ̀ idájó.

Wò ó, èmi yòò rán iransẹ̀ mi, yòò sì tún ọ̀nà sẹ̀ níwájú mi: Olúwa nàà, èni tí ẹ̀yin n wá, yòò sì wá sí tẹ̀npilì rẹ̀ lójìjì, àní iransẹ̀ májẹmú nàà, èni tí inú yín dùn sí: wò ó, yòò wá, ni Olúwa àwon ọ̀mọ-ogun wí. Sùgbón ta ni ó lè fara da ọ̀jọ̀ ibòwò rẹ̀? ta ni yòò sì dúró nígbà tí yòò farahàn? nítorí ó dàbí iná amúnísòdòmowúra, ó sì dàbí ọ̀sẹ̀ alágbà-fọ̀: Yòò sì jókòò gégé bí amúnísòdòmowúra àti amótótó fàdákà: yòò sì wẹ̀ àwon ọ̀mọ̀ Léfi mọ̀, yòò sì yọ̀ won mọ̀ bí wúra àti fàdákà, kí won lè mú ọ̀rẹ̀ wá fún Olúwa nínú òdodo. Nígbà nàà ni ọ̀rẹ̀ Juda àti Jerusalemu yòò dùn mọ̀ Olúwa, gégé bí ti ọ̀jọ̀ igbàani, àti gégé bí ti ọ̀dún àtijọ̀. Malachi 3:1–4.

Èni tí n bọ̀ léyìn Johanu Onítẹ̀bomi ni Èni nàà tí n fi àfẹ́fẹ́ iyẹ́fúufú sọ̀ ilẹ̀ ipakà rẹ̀ di mímọ̀, tí ó sì dàbí iná amúnáwá. Ilana iwènùmọ̀ nàà ni a mú sẹ̀ nípasẹ̀ ọ̀jísẹ̀ májẹmú, nítorí nàà ó n tọ̀ka sí itàn kan nínú èyí tí Olúwa ti n wọ̀ inú májẹmú pẹ̀lú àwon èniyàn májẹmú tuntun tí a yàn. Nígbà tí a gba Ísírẹ̀lì igbàani kúrò nínú ẹ̀rú Íjìbítì, ọ̀kan lára àwon àkòrì itàn mímọ̀ nàà ni ọ̀ràn “àkòbí.” Yálà ikú àwon àkòbí Íjìbítì ni, tàbí bí Ọ̀lórún sẹ̀ fi Ísírẹ̀lì hàn gégé bí àkòbí Rẹ̀.

Ìwọ̀ yòò sì sọ̀ fún Fáraò pé, Báyi ni Olúwa wí, Ísraélì ni ọ̀mọ̀ mi, àní àkòbí mi. Èmi sì wí fún ọ̀ pé, Jẹ́ kí ọ̀mọ̀ mi lọ, kí ó lè sìn mí; sùgbón bí iwọ̀ bá kọ̀ láti jẹ́ kí ó lọ, kíyèsì i, èmi yòò pa ọ̀mọ̀ rẹ̀, àní àkòbí rẹ̀. Exodus 4:22, 23.

Nígbà tí Ọ̀lórún dá májẹmú pọ̀ mọ̀ Ísírẹ̀lì nínú itúsílẹ̀ kúrò ní Ejjibiti, ètò ọ̀run ni pé kí gbogbo ọ̀mọ̀kùnrin àkòbí nínú ẹ̀yà kọ̀ọ̀kan jẹ́ èni tí a yà sí mímọ̀ fún isẹ̀ àlùfáà. Sùgbón nígbà isòtẹ̀ ọ̀mọ̀ màlúú wúra, ẹ̀yà Léfi nikan ni ó dúró ti Mósè ní àarín isòtẹ̀ nàà. Nítorí isòtító won, Ọ̀lórún tú ètò Rẹ̀ tí ó ti pinnu pé kí àkòbí láti inú gbogbo ẹ̀yà jẹ́ èni tí a yà sí mímọ̀ fún isẹ̀ àlùfáà, ó sì kojá àwon ẹ̀yà yòókù, ó fún ẹ̀yà Léfi ní ẹ̀tọ̀ àkànsẹ̀ isẹ̀ àlùfáà nàà. Nígbà tí ọ̀jísẹ̀ májẹmú bá sọ̀ àwon ọ̀mọ̀ Léfi di mímọ̀, ó n sàpẹ̀rẹ̀ itàn kan nínú èyí tí a ti n fi àwon èniyàn májẹmú àtijọ̀ sílẹ̀ nítorí àwon èniyàn májẹmú tuntun. Báyi ni ó rí pẹ̀lú Jóhànù Oníbatisí, àwon Mílàràítì, yòò sì rí beẹ̀ pẹ̀lú egbèrún mērínlélógòjì àti ọ̀kẹ̀ mērín nàà. Láti ọ̀dún 1840 sí 1844, a bèrẹ̀ ilàna iwènùmọ̀ kan nípasẹ̀ ọ̀ràn idánwò ti iransẹ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ tí a ti fi fún William Miller. Ó yorí sí kí Olúwa dé sí tẹ̀npilì Rẹ̀ lójìjì ní October 22, 1844, sùgbón ilàna iwènùmọ̀ nàà kò parí títí di 1863.

“Àsọtẹ̀lẹ̀ Dániẹ̀lì 8:14 pé, ‘Títí yòò fi di egbèrún mèjì àti ọ̀dúnrún ọ̀jọ̀; léyìn nàà ni a ó sọ̀ ibi mímọ̀ di mímọ̀,’ àti iransẹ̀ àngẹ̀lì àkòkọ̀ pé, ‘È bèrù Ọ̀lórún, kí ẹ̀ sì fi ògo fún un; nítorí wákàtí idájó rẹ̀ dé,’ mèjèjèjì n tọ̀ka sí isẹ̀ iransẹ̀ Kristi ní ibi mímọ̀ jùlọ̀, sí idájó iwádií, kí í sì í sẹ̀ sí ibò

wá Kristi fún iràpadà àwọn èniyàn rẹ̀ àti fún iparun àwọn ẹ̀ni búburú. Àṣiṣe náà kò sí nínú ìṣírò àwọn àkókò àṣotélẹ̀, bí kò ṣe nínú ìṣelẹ̀ tí yóò ṣelẹ̀ ní òpin ojó ẹgbẹ̀rún méjì àti ọ̀dúnrún náà. Nítorí àṣiṣe yìí ni àwọn onígbàgbọ̀ jìyà irẹ̀wẹ̀sì, síbẹ̀ gbogbo ohun tí a ti sọ tẹ̀lẹ̀ nínú àṣotélẹ̀ náà, àti gbogbo ohun tí wọn ní idánilójú Ìwé Mímọ̀ láti retí, ni a ti mú ṣe. Ní àkókò gan-an tí wọn n sọfò ikunà irẹ̀tí wọn, ìṣelẹ̀ tí iránsẹ̀ náà ti sọ tẹ̀lẹ̀ ti ṣelẹ̀, èyí tí ó sì gbọ̀dọ̀ ṣe kí Olúwa tó lè farahàn láti san èrè fún àwọn ọ̀mọ-ọ̀dọ̀ rẹ̀.”

“Kristi ti wá, kí í ṣe sí ayé, gégé bí wọn ti retí, sùgbón, gégé bí a ti sàfihàn rẹ̀ tẹ̀lẹ̀ nínú àpẹ̀rẹ̀ náà, sí ibi mímọ̀ jùlọ̀ nínú tẹ̀npilì Ọ̀lọ̀run ní ọ̀run. Wòlì Dániẹ̀lì sàpẹ̀júwe Rẹ̀ gégé bí Ẹ̀ni tí n bọ̀ ní àkókò yìí sọ̀dọ̀ Àgbàjọ̀ Ojọ̀: ‘Mo rí i nínú iran òru, sì kiyèsì i, ẹ̀ni kan tí ó dàbí Ọ̀mọ̀ èniyàn n bọ̀ pẹ̀lú àwọ̀sánmà ọ̀run, ó sì wá’—kí í ṣe sí ayé, sùgbón—‘sọ̀dọ̀ Àgbàjọ̀ Ojọ̀, wọn sì mú Un súnmọ̀ iwájú Rẹ̀.’ Dániẹ̀lì 7:13.”

“A tún sọ̀ ibòwá yìí tẹ̀lẹ̀ pẹ̀lú nípasẹ̀ wòlì Malaki pé: ‘Olúwa, ẹ̀ni tí èyin n wá, yóò sì tètè wá sí tẹ̀npilì Rẹ̀, àní Àngẹ̀lì májẹ̀mú náà, ẹ̀ni tí inú yín dùn sí: kiyèsì i, yóò wá, ni Oluwa àwọn ọ̀mọ-ogun wí.’ Malaki 3:1. Ìbòwá Olúwa sí tẹ̀npilì Rẹ̀ jẹ̀ ohun àkíyèsìjì, ohun àiròtélẹ̀, fún àwọn èniyàn Rẹ̀. Wọn kò retí Rẹ̀ níbẹ̀. Wọn n retí pé kí Ó wá sí ayé, ‘nínú iná tí n jọ̀, tí yóò gbẹ̀san lóri àwọn tí kò mọ̀ Ọ̀lọ̀run, àti lóri àwọn tí kò sì gbọ̀ràn sí ihinrere.’ 2 Tẹ̀salonika 1:8.”

“Sùgbón àwọn èniyàn náà kò tì múra tán láti padé Olúwa wọn. Iṣẹ̀ ìmúrasilẹ̀ kan ṣì wà tí a ní láti ṣe fún wọn. A ní láti fi ìmólẹ̀ fún wọn, kí ó lè darí ọ̀kàn wọn sí tẹ̀npilì Ọ̀lọ̀run ní ọ̀run; àti bí wọn yóò ṣe máa tẹ̀lẹ̀ Àlùfàà Àgbà wọn nípa ìgbàgbọ̀ nínú ìṣe iránsẹ̀ Rẹ̀ níbẹ̀, a ó fi àwọn ojúṣe tuntun hàn wọn. Ifiransẹ̀ ikilò àti itọ̀ni mìràn sì ní láti fi fún ijo.”

“Wòlì náà wí pé: ‘Ta ni yóò lè fara da ojó ibòwò rẹ̀? ta si ni yóò lè dúró nígbà tí yóò farahàn? nítorí Ó dàbí iná aláwò wùrà, ó sì dàbí oṣe àwọn afọ̀ aṣo: yóò sì jókòò gégé bí ẹ̀ni tí n yọ̀ fàdákà mọ̀, tí ó sì n wẹ̀ é kùrò ní àimọ̀: yóò sì wẹ̀ àwọn ọ̀mọ̀ Léfi mọ̀, yóò sì sọ̀ wọn di mímọ̀ bí wùrà àti fàdákà, kí wọn lè mú ọ̀rẹ̀ wá fún Olúwa ní ọ̀dodo.’ Malaki 3:2, 3. Àwọn tí n gbé lóri ilẹ̀ ayé nígbà tí idálẹ̀kọ̀ Kristi yóò dáwọ̀ dúró nínú ibi mímọ̀ lókè gbọ̀dọ̀ dúró níwájú Ọ̀lọ̀run mímọ̀ láisí alárinà. Aṣo wọn gbọ̀dọ̀ jẹ̀ aláilábàwọn, iwà wọn gbọ̀dọ̀ jẹ̀ mímọ̀ kùrò nínú èṣe nípasẹ̀ èjẹ̀ ifonká. Nípasẹ̀ oore-ọ̀fẹ̀ Ọ̀lọ̀run àti isapá títẹ̀sí ara wọn, wọn gbọ̀dọ̀ jẹ̀ àwọn ajagunborí nínú ogun sí ibi. Nígbà tí idájọ̀ iwádii n lọ̀ síwájú ní ọ̀run, nígbà tí a n yọ̀ èṣe àwọn onígbàgbọ̀ tí wọn ronúpiwàdà kùrò nínú ibi mímọ̀, ìṣe àkànṣe iwènùmọ̀, ti fifi èṣe sí apá kan, gbọ̀dọ̀ wà láàrin àwọn èniyàn Ọ̀lọ̀run lóri ilẹ̀ ayé. Iṣe yìí ni a túbò fi hàn kedere nínú àwọn irántí Ìfihàn 14.

“Nígbà tí ìṣe yìí bá ti ṣe, àwọn ọ̀mọ-èyin Kristi yóò ti múra tán fún ifarahàn Rẹ̀. ‘Nígbà náà ni ọ̀rẹ̀ ẹ̀bọ̀ Júdá àti Jerúsálẹ̀mù yóò dùn mọ̀ Olúwa, gégé bí ojó ìgbàani, àti gégé bí ọ̀dún ìṣáájú.’ Malachi 3:4. Nígbà náà ni ijo náà tí Oluwa wa yóò gba sí ara Rẹ̀ nígbà ibọ̀ wá Rẹ̀ yóò jẹ̀ ‘ijo ológo, tí kò ní àbàwọn, tàbí iwú, tàbí irú nnkan bẹ̀.’ Ephesians 5:27. Nígbà náà ni yóò yọ̀ ‘jádẹ̀ bí òwùrò, lẹ̀wà bí ọ̀ṣupá, mọ̀ bí oòrùn, tí ó sì ní ibèrù bí ogun tí a gbé àsiá kalẹ̀.’ Song of Solomon 6:10.”

“Yàtò sí wíwá Olúwa sí tẹ̀npilì Rẹ̀, Máláki tún sọ̀ tẹ̀lẹ̀ nípa ipadàbọ̀ Rẹ̀ kejì, iyen wíwá Rẹ̀ láti mú idájọ̀ ṣe, nínú ọ̀rọ̀ wònyí pé: ‘Èmi yóò sì súnmọ̀ yín fún idájọ̀; Èmi yóò sì jẹ̀ ẹ̀lẹ̀rìí kíákíá sí àwọn ajẹ̀, àti sí àwọn paṅsàgà, àti sí àwọn tí n búra èké, àti sí àwọn tí n ni alágbàṣe ní inira nínú owó ìṣe rẹ̀, àti opó, àti aláinibaba, àti àwọn tí n yí àjẹ̀jì kùrò nínú ẹ̀tọ̀ rẹ̀, tí wọn kò sì bèrù Mi, ni

Olúwa àwọn oṃo-ogun wí.’ Máláki 3:5. Júdá tǒka sí iṣẹ̀lẹ̀ kan náà nígbà tí ó sọ pé, ‘Wò ó, Olúwa ní bọ̀ pẹ̀lú egbèrún mẹ̀wáà àwọn ẹnì mímọ̀ Rẹ̀, láti ẹ̀ idájọ̀ lórí gbogbo èniyàn, àti láti dá gbogbo àwọn aláiwà-bí-Ọlórún lẹ̀bi láàrín wọn nítorí gbogbo iṣẹ̀ aláiwà-bí-Ọlórún wọn.’ Júdá 14, 15. Wíwá yí, àti wíwá Olúwa sí tẹ̀npili Rẹ̀, jẹ́ àwọn iṣẹ̀lẹ̀ méjì tí ó yàtò, tí wọn sì pín sọtò.”

“Ìbò wá Kristi gégé bí Àlùfáà Àgbà wa sí Ibi Mímọ̀ Jùlọ̀, fún iwènùmọ̀ ibi mímọ̀, tí a fi hàn nínú Dániẹ̀lì 8:14; ìbò wá Oṃo èniyàn sí ọ̀dọ̀ Àgbàjo Ọjọ̀, gégé bí a ti Ẹ̀fihàn rẹ̀ nínú Dániẹ̀lì 7:13; àti ìbò wá Olúwa sí tẹ̀npili Rẹ̀, gégé bí Máláki ti sọ tẹ̀lẹ̀, jẹ́ àpẹ̀júwe iṣẹ̀lẹ̀ kan náà náà; èyí sì ni a tún Ẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípa ìbò wá ọ̀kọ̀ iyàwó sí igbáyawó, gégé bí Kristi ti Ẹ̀làyẹ̀ rẹ̀ nínú àkàwẹ̀ àwọn wúndiá mẹ̀wáà, nínú Mátìù 25.” The Great Controversy, 424–426.

A tǒka sí “wíwá” mērin nínú ipínrò tó kẹ́yìn, gbogbo wọn sì jẹ́ wíwá kan náà tí a fi àpẹ̀rẹ̀ hàn ní ọ̀nà mērin ọ̀tọ̀tọ̀. Ọ̀kan lára àwọn “wíwá” wọ̀nyí ni ọ̀wẹ̀ àwọn wúndiá mẹ̀wáà.

“Lóorekọ̀ore ni a máa tǒka sí àpẹ̀júwe àwọn wúndiá mẹ̀wáà fún mi, mārùn-ún nínú wọn jẹ́ ọ̀lọ̀gbón, mārùn-ún sì jẹ́ aṣiwèrè. A ti mú àpẹ̀júwe yí ẹ̀, a ó sì tún máa mú un ẹ̀ dénú dénú gégé bí ó ti wá ní ọ̀rọ̀ rẹ̀ gan-an, nítorí pé ó ní ilò pàtàkì fún àkókò yí, àti pé, bí ihinrere àngẹ̀lì kẹ̀ta, a ti mú un ẹ̀, yòò sì máa bá a lọ ní jíjẹ̀ ọ̀títọ̀ isinsin yí títí di iparí àkókò.” Review and Herald, August 19, 1890.

Bí àwọn “wíwá” mērin náà bá jẹ́ “àwọn àpẹ̀júwe iṣẹ̀lẹ̀ kan náà,” nígbà náà àwọn “wíwá” mērin wọ̀nyẹn tí ó ẹ̀ ní ìbèrẹ̀ Adventism nínú irinàjò Millerite, “a ó tún mú ẹ̀” lẹ̀kansi “ní tí ọ̀rọ̀ sí ọ̀rọ̀ gan-an” nínú irinàjò Elijah ní ọ̀pin Adventism.

William Miller àti àwọn Millerites jẹ́ aṣojú ihin iṣẹ̀ àngẹ̀lì kìn-in-ní, àti nínú àyọ̀kà kan náà láti inú Early Writings tí a ẹ̀sẹ̀ tǒka sí, ihin iṣẹ̀ àngẹ̀lì kìn-in-ní ní àwọn àbùdá kan náà pátápátá gégé bí ti Johanu Oníbatisiti. A tǒka sí àyọ̀kà náà tí ó sọ pé àwọn tí wọn kọ̀ ihin iṣẹ̀ Johanu Oníbatisiti kò lè rí ànfààní gbà láti inú ẹ̀kọ̀ Jèsù. Nínú paragirafi tí ó tẹ̀lẹ̀, ó sọ pé, “Àwọn tí wọn kọ̀ ihin iṣẹ̀ àkókò kò lè rí ànfààní gbà láti inú ekeji; bẹ̀ ni wọn kò rí ànfààní gbà láti inú igbe ọ̀gànjọ̀, èyí tí ó yẹ̀ kí ó pèsè wọn sílẹ̀ láti wò pẹ̀lú Jèsù nípa igbàgbọ̀ sínú ibi mímọ̀ jùlọ̀ ti ibi mímọ̀ ọ̀run.” William Miller àti Johanu Oníbatisiti, àwọn méjèjì, dúró gégé bí irinṣẹ̀ idájọ̀.

Bí kò sí èyíkẹ́yí nínú wọn tí ó farahàn, a kì yòò ka iran kọ̀ọ̀kan wọn sí ẹnì tí ó ní ẹ̀sùn fún kò láti gba imọ̀lẹ̀. Ọlórún lo àwọn ojìṣẹ̀ méjèjì wọ̀nyí láti yọ̀ aṣo-ìborí ẹ̀sẹ̀ ti Laodicea kúrò, ó sì fi bẹ̀ è hàn ihòhò Laodicea ti àwọn èniyàn tí a ti yàn tẹ̀lẹ̀, nípa mímú ọ̀rọ̀ kan wá tí, bóyá a gba á tàbí a kọ̀ ó, a óò ló ó nínú idájọ̀ gégé bí àmì pé wòlì kan ti wá láàrín wọn. Itàn ọ̀dún 1840 sí 1844 ni a fi Ẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípa iná tí ó sọ kalẹ̀ sórí ẹ̀bọ̀ Elijah lórí Ọ̀kẹ̀ Karmeli. A ti fi wòlì ọ̀títọ̀ yàtò kúrò lódò àwọn wòlì èké.

A ti dé ibi tí ó yẹ̀ kí a Ẹ̀làyẹ̀ ilàna iwènùmọ̀ tí ó tẹ̀síwájú lẹ̀yìn October 22, 1844. Sister White sọ pé lẹ̀yìn October 22, 1844, “àwọn èniyàn kò tii múra tán láti pàdẹ̀ Oluwa wọn. Iṣẹ̀ imúrasílẹ̀ kan ẹ̀ wá tí a ní láti ẹ̀ fún wọn. A ní láti fi imọ̀lẹ̀ fún wọn, kí ó lè tọ̀ ọ̀kàn wọn sí tẹ̀npili Ọlórún ní ọ̀run; bí wọn sì ti máa tẹ̀lẹ̀ Àlùfáà Àgbà wọn nípa igbàgbọ̀ nínú iṣẹ̀ iranṣẹ̀ Rẹ̀ níbẹ̀, àwọn ojìṣẹ̀ tuntun yòò hàn sí wọn. Ifiranṣẹ̀ ikilò àti ẹ̀kọ̀ míràn ni a tún ní láti fi fún ijo.”

Nígba tí Àdífẹ̀nítìsì kò láti gba “àwọn ìgbà méje” ti Lefitiku m̀r̀ìndínlògbòn tí Dáníẹ̀lì pè ní “ìbúra” Mósè, wọn pàdánù agbára wọn láti mò pé ilànà iwènùmó n bá a lọ lẹ̀yìn iṣẹ̀ àkókó wọn ti ìmò òtító tí ó ní ibáṣepò pẹ̀lú ẹ̀sìsì idájó náà.

A ó bá ìmímọ̀kúrò tí n bá a lọ yìi sọ̀rò nínú àpilẹ̀kọ tí ó kàn, a ó sì bèrè sí í mú iwo P̀r̀òtẹ̀sítàntì tòótó, tí Adventismu Millerite gbà ní àwọn ọ̀dún 1840, bá iwo ti Republicanism mu.